

บทความปริทัศน์

วิจารณ์บทความ: กว่าจะเป็นครู-อาจารย์เกษตรของวรพร สังข์เนตร

ARTICLE REVIEW: HOW TO BE AN AGRICULTURE

TEACHER BY VORAPORN

SANGNATE

รัชดากร พลภักดี

Ratchadakorn Phonpakdee

รองศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ratchadakorn.ph@kmitl.ac.th

บทนำ

บทความปริทัศน์ (Review Article) ที่จะมานำเสนอนี้เป็นการวิจารณ์บทความวิชาการของวรพร สังข์เนตร เรื่อง “กว่าจะเป็นครู-อาจารย์เกษตร” ซึ่งได้ตีพิมพ์ในวารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม 2557 โดยจะเป็นการนำเสนอประเด็นสำคัญในแง่ต่าง ๆ วรพร สังข์เนตรได้เขียนไว้ รวมถึงมุมมองอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวไว้ในบทความของวรพร สังข์เนตร เพื่อให้ผู้อ่าน นักวิชาการ นักวิจัยได้เกิดการต่อยอดพัฒนาแนวคิดในการฝึกหัดครู-อาจารย์เกษตรให้กว้างขึ้นกว่าเดิม

มุมมองกว่าจะเป็นครู-อาจารย์เกษตร

วรพร สังข์เนตร[1] ได้เสนอมุมมองการถ่ายทอดทางสังคม โดยผ่านตัวกลางในการถ่ายทอดคือ ครอบครัว สถาบันการศึกษา ศาสนา เพื่อน สื่อมวลชน ในการทำให้ผู้เรียนเป็นครู-อาจารย์เกษตรอย่างเต็มภาคภูมิ ภายใต้การเสนอแนะมุมมองนั้น วรพร สังข์เนตรได้นำทฤษฎีการถ่ายทอดทางสังคม (Socializations) มาช่วยอธิบายกระบวนการสร้างครู-อาจารย์เกษตร แต่สิ่งหนึ่งที่วรพร สังข์เนตรไม่ได้กล่าวถึงคือ เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม ที่เป็นปัจจัยส่งเสริมในการผลิตครู-อาจารย์เกษตร

นอกจากกระบวนการถ่ายทอดทางสังคมที่จะทำให้คนหนึ่งเป็นครู-อาจารย์เกษตรได้นั้น ยังคงมีปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น เช่น งบประมาณในการผลิตครู-อาจารย์เหล่านั้น ค่าใช้จ่ายของผู้เรียนในระหว่างการศึกษา รวมถึงอัตราค่าจ้างในการรับผู้สำเร็จการศึกษาเป็นครู-อาจารย์เกษตร ในส่วนของการเมือง ได้แก่ นโยบายในการผลิตครู และในส่วนของสิ่งแวดล้อม

ได้แก่ สิ่งแวดล้อมภายในสถาบันการผลิตครู-อาจารย์เกษตร สิ่งแวดล้อมภายนอกสถาบันการผลิตครู-อาจารย์เกษตร

ปัจจัยทางเศรษฐกิจในการสร้างครู-อาจารย์เกษตร

ปัจจัยทางการเศรษฐกิจนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างครู-อาจารย์เกษตร ในที่นี้จะขอแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของสถาบันการศึกษาที่ผลิตครู-อาจารย์เกษตร และส่วนของผู้เรียน

งบประมาณของการผลิตครู-อาจารย์เกษตรนั้นมาจากงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจากรัฐบาลและจากเงินรายได้ของหน่วยงานที่ผลิตครู-อาจารย์เกษตร ค่าใช้จ่ายในการผลิต-ครู-อาจารย์เกษตรนั้นอาจจะมีมากกว่าครู-อาจารย์ในสาขาอื่น เนื่องจากต้องให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงในห้องปฏิบัติการ ซึ่งต้องมีเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์มากมาย สารเคมีต่าง ๆ แปลงปฏิบัติงานที่ต้องมีวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้แล้วหมดไป รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปนิเทศผู้เรียนระหว่างฝึกปฏิบัติวิชาชีพครูเป็นระยะเวลา 1 ปี

ส่วนที่สองคือปัจจัยทางการเงินของผู้เรียน จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้ามาเรียนเพื่อจะเป็นครู-อาจารย์เกษตรนั้นมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ผู้ปกครองมีอาชีพทำการเกษตร มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 7,700 บาทต่อเดือน [2] ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นค่าอาหาร ค่าหอพัก ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าพาหนะ [3] และที่มาของเงินเพื่อใช้จ่ายเหล่านี้มักจะมาจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) การหารายได้พิเศษในช่วงหลังเลิกเรียน และบิดาเฒ่า

ปัจจัยทางการเมืองในการสร้างครู-อาจารย์เกษตร

ปัจจัยทางการเมืองนับว่าเป็นปัจจัยที่ช่วยในการขับเคลื่อนทิศทางการผลิตครู-อาจารย์เกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี พ.ศ. 2559-2561 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (ครูทายาท) ในระยะแรก และมีวางแผนกำหนดให้ดำเนินการในระยะต่อไปในปี พ.ศ. 2562-2572 โดยมีการบรรจุอยู่ในแผนปฏิรูปประเทศไทย [4] เป็นการนำร่องการผลิตครูระบบจำกัดรับ (ระบบปิด) ในสาขาวิชาและพื้นที่ที่เป็นความต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ครู ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กรุงเทพมหานคร (กทม.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) โดยดึงดูดคนดี คนเก่ง เข้ามาศึกษาวิชาชีพครู ด้วยหลักสูตรและกระบวนการที่เน้นการปฏิบัติและการฝึกอบรมที่เข้มข้น และเมื่อสำเร็จการศึกษาเป็นครูที่มีความรู้ทางวิชาการ เชี่ยวชาญทางวิชาชีพและมีอุดมการณ์ในวิชาชีพครู แล้วบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูในภูมิลำเนาของตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและลดปัญหาเรื่องการโยกย้าย ดังนั้นโอกาสในการเป็นครู-อาจารย์เกษตรของผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรที่สร้างครู-อาจารย์เกษตรจึงมีมากขึ้นตามไปด้วย เพราะผู้เรียนส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัด

ปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมในการสร้างครู-อาจารย์เกษตร

ปัจจัยสิ่งแวดล้อมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการสร้างครู-อาจารย์เกษตร เริ่มด้วยสิ่งแวดล้อมภายในสถาบันการผลิตครู-อาจารย์เกษตร ได้แก่ ผู้สอนที่จะต้องสอนให้ผู้เรียนเป็นครู-อาจารย์เกษตรต้องมีจรรยาบรรณการเป็นครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน มีความรู้ความชำนาญในด้านเกษตรและด้านการสอน ผู้เรียนต้องมีเจตคติที่ดีต่อการเป็นครู หลักสูตรต้องทันสมัย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนต้องเน้นการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงตามปรัชญาของการศึกษาเกษตร การบริหารจัดการของสถาบันการผลิตครู-อาจารย์เกษตรต้องมีความโปร่งใส ส่งเสริมสนับสนุน ประสานงานให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ รักษาผลประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน

ส่วนสิ่งแวดล้อมภายนอกสถาบันการผลิตครู-อาจารย์เกษตรในที่นี้ข้อดีที่รอบในส่วนสถานศึกษาเครือข่ายในการรับผู้เรียนเพื่อฝึกปฏิบัติวิชาชีพครู ได้แก่ อาจารย์พี่เลี้ยงมีความรับผิดชอบและเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง การบริหารจัดการของสถานศึกษาเครือข่ายที่เข้าใจภาระหน้าที่ของนักศึกษาที่มาปฏิบัติการสอน นักเรียนใน

สถานศึกษาเครือข่ายรู้และเข้าใจบทบาทของตนเอง วางตัวเหมาะสมกับนักศึกษาที่มาปฏิบัติการสอน

บทสรุป “กว่าจะเป็นครู-อาจารย์เกษตร”

กว่าจะเป็นครู-อาจารย์เกษตรนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายเลย ผู้เรียนต้องขยันหมั่นเพียรในการเรียนมีเทคนิคทางการเกษตร มีความรู้ ความชำนาญในการสอน สามารถจัดการหรือบริหารการเรียนการสอน ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ดังที่ วรพร สังข์เนตร ได้กล่าวไว้นั้นคงไม่เพียงพอ ผู้เรียนต้องบริหารจัดการเวลาและค่าใช้จ่าย ต้องหาข้อมูลเพื่อวางแผนการสอบบรรจุเป็นครู-อาจารย์เกษตร ในส่วนของสถาบันการผลิตครู-อาจารย์เกษตรเองต้องติดตามความเคลื่อนไหวนโยบายของรัฐบาลเพื่อกำลังพิจารณาจำนวนการรับให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานอันไม่ทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษา รวมถึงกระบวนการเรียนการสอน การบริหารที่จะผลิตครู-อาจารย์เกษตรให้มีคุณภาพ สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- [1] วรพร สังข์เนตร. 2557. กว่าจะเป็นครู-อาจารย์เกษตร. วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม, 13(2), น. 200-206.
- [2] มัทนียา เพ็ชรนอก. 2558. มารยาทในชั้นเรียนของนักศึกษาภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ปัญหาพิเศษหลักสูตรเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเศรษฐศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- [3] กาญจนา บุญภักดี. 2551. พฤติกรรมและปัญหาในการใช้จ่ายเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://161.246.14.22/research/index.php/research/2551/Income2551/->. (วันที่ค้นข้อมูล: 30 ธันวาคม 2559).
- [4] รัฐบาลไทย. 2559. กรม. อนุมัติโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น (โครงการครูทายาท) [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaigov.go.th/index.php> (วันที่ค้นข้อมูล: 30 ธันวาคม 2559).